

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית

וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: בן יהודה	שם פרטי: דבורה

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: יזומבק	בלועזית	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: דבורה	בלועזית	מין: ז / נ תאריך לידה: 13.8.1939
מקום לידה (ישוב, מחוז): רוז'אן	בלועזית	ארץ לידה: פולין
שם פרטי של האב: אריה (לייב)	שם פרטי ושם נעורים של האם: צילה	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):		
שם נעורים של האישה:		
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה:	בלועזית	ארץ המגורים:
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ):		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
מקום השחרור:	תאריך השחרור:	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?		
לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?		
מקומות/מחנות בדרך לארץ:	שנת עליה: 1948	שם האנייה (אם עלה בדרך הים):

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי כדורה בעיירה הפולנית רוז'אן, בת לציילה ואריה יזומבק. אחות קטנה לשלוש בנות ושלושה בנים (רחל, סוניה, קלמן, שרה, משה ושמואל). נולדתי ב-13.8.1939. רוז'אן הייתה עיר קטנה, דלה וענייה, בה חיו יחד יהודים ונוצרים. יצחק שמיר נולד בעיר זו. נולדתי בתחילת מלחמת העולם השנייה ואני לא זוכרת פרטים על הימים הקשים ברוז'אן המופצצת. אחיי ואחיותיי הגדולים סיפרו לי על מה שאירע.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

מצבנו הכלכלי היה קשה, ומתוך זה היו חרדות ומתיחות בבית. המאמץ העיקרי היה לשרוד - לא היה זמן לחשוב על חינוך הילדים או על מתן אהבה ותשומת לב. יום אחד כינסו את כל יהודי העיירה בבית כנסת ושפכו בו נפט - הנאצים התכוונו לשרוף אותו כליל עם היהודים בתוכו. אך רגע לפני שהדליקו את הנפט, הופיע נאצי (כנראה אדם לבוש כנאצי) רכוב על סוס וקרא: "אל תעשו את זה! פתחו להם את הדלת!" והיהודים נהרו החוצה. התחלתי לבכות. כדי להרגיע אותי אמא שלי ניגשה לבאר והשקתה אותי במעט מים. הפולנים שעברו במקום, צעקו שאנחנו מרעילות את המים בעצם יהדותנו, וצרחו על אמא שלי לזרוק אותי. כולם ברחו אל היערות וחיפשו מקלט. אמא שלי חלתה בצהבת עקב אכילת תפוחי אדמה לא טריים. לקחו אותה לבית החולים הפולני, אבל היא לא יכלה לשלם בעבור הטיפול. היא חזרה אל המשפחה, הגישה לנו ארוחה כמדי יום, ובערב נפטרה. אבא שלי טיפל בכולנו, וזה היה לו קשה מאוד.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

אחרי שכולם התאושו ניסינו לחזור לרוז'אן, אך גילינו שאנחנו לא יכולים. העיר נהרסה לגמרי בגלל הפצצות והשחתות הנאצים, שעוד שרצו בה. כולם הלכו לעיר אחרת, והתנחלו בבתיים נטושים. אחרי שנה בערך הגיעו שליחים מארץ ישראל, אספו ילדים יתומים (מאב, מאם, או משניהם), ואספו אותם במנזר באינדרסדורף שליד דכאו. השליחים לימדו אותנו לדבר ולשיר בעברית, וסיפרו סיפורים על ארץ ישראל. אני הייתי הילדה הכי קטנה ופינקו אותי מאוד. שליחה אחת אפילו קנתה לי בובה ונקשרתי אליה מאוד. השליחים ארגנו קבוצות עליה לארץ ישראל דרך גרמניה ואיטליה. אני יצאתי עם כמה מאחיי. לא היו קשיים מיוחדים במהלך העליה. השליחים ליוו כל קבוצה, חילקו די מזון והשרו על כולם אווירה טובה וישראלית. אבל לעומת זאת התנאים בספינה (ספינת מעפילים פשוטה ורעועה) לא היו טובים. שרה, אחת מאחיותיי, חלתה במחלת ים, ובכלל לא היה נוה. כשהתקרבנו לנמל חיפה הקברניט ביקש מכולם לעלות לסיפון ולשיר את התקווה לפני ירידתנו לחוף הישראלי.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

כל אחד עבר שטיפת DDT לא נעימה. אבל אחרי השטיפה הגישו לנו סנדוויצ'ים ושתייה. אז חילקו את כולם למחנות עליה במקומות שונים. אנחנו השתדלנו לא להפרד, ולבסוף הגענו ביחד למחנה עליה בגדרה. אני ושמואל הלכנו למוסד ילדים של עליית הנוער שנקרא "אונים" בכפר סבא. המדריכים הישראליים תמכו בנו ועודדו אותנו. ערב אחד קראו לכל הילדים להתכנס במדשאה גדולה (כיום חלק מפנימייה צבאית), שניצב בה פסל אבן של משפחה. קראו בשמו הנוכרי של כל ילד ועיברתו אותו. מדורה הפכתי לדבורה. עם סיום מלחמת השחרור, הגיע למוסד מדריך מקיבוץ דפנה ואירגן קבוצה להשתלבות בקיבוץ. הקבוצה עלתה לאוטובוס ונסעה לדפנה. בקיבוץ, משום מה, לא קיבלו אותנו בסבר פנים יפות. התבלטתי בלימודי והתחבבתי על המורים. במיוחד אהבתי לקרוא שירה, וכמו כן הצטיינתי בכדורסל. כשהייתי בכיתה ט' הופיע מדריך מבני המקום - אבנר בן יהודה - והמשך כבר ידוע... בצבא שירתתי בכה"ד 12. הדרכתני טירונות וקורסי מ"כים (שם הייתי גם מ"מית). השתחררתי אחרי שנתיים ונישאתי לאבנר. בדפנה עבדתי כמטפלת, במטבח (עד היום אני בשלנית מעולה), ובשלושים השנה האחרונות הייתי מורה לכלכת בית וחינוך מיוחד בתיכון "הר וגיא" שבדפנה. אני אוהבת לקרוא, לכתוב, לסרוג, לבשל, ללמד, לצפות בטלוויזיה ולהאזין למוסיקה. כיום אני גמלאית בת 70 בקיבוץ בקיבוץ דפנה. אני אמא לשלושה ילדים וסבתא לעשרה נכדים.